

Тема: Обробка народної пісні.

Мета: Ознайомити з особливостями обробки народної вокальної музики, розглянути приклади збірок з обробками народних пісень, ознайомити з творчістю українських композиторів, які працювали над обробкою народної пісні.

Розвивати вміння учнів уважно слухати народні пісні та їх обробки і надавати характеристику засобам їхньої виразності, розвивати вміння розпізнавати зміни в обробці пісні, виконувати пісню під музичний супровід.

Виховувати ціннісне ставлення до української музичної культури, до творчості українських композиторів, які працювали над обробкою народних пісень.

Хід уроку**1. Організаційний момент. Музичне вітання.****2. Актуалізація опорних знань.**

- Що ви знаєте про обробку народної пісні?
- Наведіть приклади обробок народних пісень українськими композиторами.

3. Мотивація до навчання.

Пропоную вам знову поринути у світ народної музики. Вона може бути в інструментальному та вокальному видах, але звучить частіше в обробці.

4. Новий матеріал для засвоєння. Розповідь про обробку народної вокальної музики.

Обробка народних мелодій та створення до них музичного супроводу (гармонізація) набула великої популярності у XIX-XX ст.. Обробку народних мелодій здійснювало багато композиторів: Й.Гайдн, Л.ван Бетховен, Й.Брамс, М.Римський-Корсаков, П.Чайковський, А. Лядов та інші.

Пригадайте ще декілька понять, якими ми вже ознайомлювалися.

Доберімо слова-синоніми до поняття обробка. Так, перекладення музичного твору для іншого складу виконавці називають **аранжуванням**, а у випадках, коли твір обробляється для виконання оркестром, - **оркестровкою**. Обробку твору у віртуозному стилі називають **транскрипцією**.

Обробка народної вокальної музики – це видозмінення народної пісні за допомогою специфічних музичних прийомів.

Обробка — це видозмінювання музичного твору шляхом гармонізації, аранжування або транскрипції. Найчастіше здійснюють обробку народних мелодій, хоча набувають поширення також обробки класичних творів (зокрема в сучасній естрадній музиці).

Обробкою української вокальної музики займалися М.Лисенко, М. Леонтович, К. Стеценко, С. Людкевич та інші українські композитори.

Протягом усього свого життя **М.Лисенко** збирав народні пісні. Фольклорні зразки він згрупував за жанрами й опублікував сімома окремими випусками. Загалом композиторські фольклорні збірники нараховують понад 600 мелодій, охоплюючи майже всі пісенні жанри: обрядові, побутові, історичні та думи.

Оснoву музичної спадщини **М.Леонтовича** складають хорові мініатюри – обробки українських народних пісень, найпопулярнішими серед яких є «Щедрик», «Козака несуть», «Дударик», «Женчичок-бренчичок», «Гаю, гаю, зелен розмаю». На основі українських народних мелодій М.Леонтович створював цілком оригінальні хорові композиції. Послідовно втілюючи в своїх обробках ідею гармонізації та поліфонічності, М.Леонтович широко використовував найкращі досягнення світової хорової техніки.

Тематика хорових мініатюр композитора надзвичайно різноманітна. Це обрядові, церковні, історичні, чумацькі, жартівливі, танцювальні й ігрові пісні.

Музичне сприймання. Українська народна пісня «Гаю, гаю, зелен розмаю» (Пікардійська терція) <https://youtu.be/UMPXXXFSaYE> .

М. Леонтович. Обробка пісні «Гаю, гаю, зелен розмаю» у хоровому виконанні <https://youtu.be/StckqMzXSXo> .

М. Леонтович. Обробка пісні «Гаю, гаю, зелен розмаю» у хоровому виконанні - Національна Капела Бандуристів України <https://youtu.be/Ue4wuWLu4Vg> .

Олег Клименко власна обробка пісні "Гаю, гаю, зелен розмаю" <https://youtu.be/RKLaDWGjU5A> .

Аналіз музичних творів:

1. Поділіться своїми враженнями від прослуханих творів.
2. Яких змін зазнала народна пісня після її обробки українськими композиторами?
3. У чому особливість хорового та сольного звучання пісень?
4. Охарактеризуйте засоби музичної виразності прослуханих творів.

5. Розкажіть про тембри голосів та музичні образи, створені композиторами і виконавцями творів.

Фізкультхвилинка <https://youtu.be/MpH1VRCKMik> .

Поспівка. Вправи для розвитку музичного слуху та голосу
<https://youtu.be/MksnqLiqAPc> .

Розучування пісні «Одна калина» (слова В.Куровського, музика Р.Квінти) <https://youtu.be/8WHIUTsXQD8> .

Сумно, сумно, аж за край,
Не дивись на мене,
Грай, музику, грай.
Зимно, зимно на душі,
Забирай, що хочеш,
Тільки залиши...

Приспів:

Одну калину за вікном,
Одну родину за столом,
Одну стежину, щоб додому йшла сама.
Одну любов на все життя,
Одну журбу — до забуття.
І Україну, бо в нас іншої нема!

Сумно, сумно, аж за край.
Так чого ж ти плачеш?
Грай, музику, грай!
Крапля горя не залле,
Заспівай, козаче, бо у нас ще є...

Виконання пісні під фонограмний супровід <https://youtu.be/4rWQ1d2Gjl4> .

5. Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія.

- Розкажіть про свої враження від уроку.
- Що таке обробка народної пісні?
- Розкажіть про особливості цього процесу.
- Які сучасні обробки народних пісень ви знаєте?

6. Домашнє завдання .

Вивчи пісню Р.Квінти «Одна калина». Створити відео або презентацію підібравши ряд ілюстрацій до пісні. Надішли свою роботу на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaa1@gmail.com.